Rasmus Nørlem Sørensens tale ved overrækkelsen af Demokratistafetten

Taler	Dato	Sted
Rasmus Nørlem Sørensen Sekretariatsleder i DEO	5. juni 2019	Vartov

Vi har givet vores stemme til EU-valget for ti dage siden. I dag er der mindst ti procent af vælgerne, der ikke stemmer til Folketingsvalget. Om ti år er det for sent at redde jordens klima.

Hvis man skal skære ind til benet, kan man sige, at der kun er to politiske udfordringer.

(1) Den ene er, at vores velstand er skabt og kun kan opretholdes gennem naturødelæggelse.

Remsen når man snakker om truende klimaforandringer ikke længere, at vi skal sikre en beboelig planet til vores børn og børnebørn. I dag er det tydeligt for enhver, at vi skal handle nu, hvis vores pensionister (bedsteforældrene) skal opleve en fremtid med rent drikkevand, fisk i havet, dyr i naturen, insekter i luften og et klima, der ikke er på en glidebane, der ender i den totale katastrofe.

(2) Den anden er, at vores velstand bliver stadig mere ekstremt ulige fordelt.

Hvis man holder havefest, og der i det ene hjørne er både kulørte lamper, rødvin, bål og en guitar – og i resten af haven mørkt og køligt. Så vil alle søge mod det varme hjørne.

Men der er blevet stadig færre pladser i lyset. 26 pladser er der. De 26 rigeste mennesker i verden – ejer det samme som den fattigste halvdel af jordens befolkning.

3,5 mia. mennesker skal arrangere deres havefest for en krone hver. Det bliver ikke til mange pindemadder. Men 3,5 mia. kr. til en fest for 26 mænd – det er

alligevel en del.

Den dyreste fest nogensinde blev holdt ved åbningen af et luksushotel i Dubai i 2008 og kostede med 2.000 gæster hele 133 millioner kroner.

Forudsætningen for at vi kan overkomme – eller i det mindste overleve – disse to udfordringer er, at vi begynder at opføre os som en menneskehed. Én menneskehed. Det kan ikke lykkes, hvis vi ikke overkommer privat egoisme, "mig først", og nationalisme, "America First".

Vores samfund bevæger sig intellektuelt og politisk i en ny retning i disse år. Det er gået op for mange (i den vestlige verden), at klimakatastrofen er indtruffet. Vi venter bare på følgerne.

Hannah Arendt: Ondskabens banalitet er det, vi skal frygte mest. Den administrative umenneskeliggørelse.

(Otto Adolf Eichmann, tysk SS-officer, anses for at være en af arkitekterne bag Holocaust.)

»Problemet med Eichmann var netop, at der var så mange som ham, og at de hverken var perverse eller sadistiske, men var, og stadig er, forfærdelig og forfærdende normale.«

I den kapitalistiske økonomi er det ikke sådan, at vi kører jøderne mod gaskamrene. Men der sidder nyttige, flittige og pligtopfyldende mennesker og medvirker til, at vi gasser hele planeten. Kuldioxid, metan og andre drivhusgasser – som skaber en enorm risiko for planetens klima. Klimaforandringerne er her. Co2-niveauet i atmosfæren er i dag det højeste nogensinde i planetens historie. Geologerne, der synes, at Alperne er en ret ny opfindelse – har varslet, at vi mennesker påvirker vores planet i en grad, så vi er trådt ind i den antropocæne tidsalder. Menneskets geologiske periode.

Vi gasser ikke jøderne – selvom visse politiske bevægelser i Danmark kan give mindelser i den retning – vi gasser den planet, som menneskeheden i fremtiden skal leve på.

Det var ikke Eichman, der udryddede jøderne. Det var ikke togpersonalet,

soldaterne, vagterne i koncentrationslejrene, eller ham, der til sidst trak i gashåndtaget. Hver af dem overholdt loven, fulgte reglerne og hævede deres løn for at udføre et stykke arbejde.

Det er ikke bøfspiseren, bilisten, flypassageren, den ansatte i olieindustrien, eller pensionsrådgiveren der investerer vores opsparing i fossil energi – der er den skyldige. Det er systemet, der er sygt.

Men det ville på den anden side være ubærligt, hvis Eichmann ikke blev dømt. Hvornår har man pligt til at sige fra over for et sygt system, hvis man ikke selv skal kunne drages til ansvar?

For at kunne svare på det spørgsmål, har man brug for en ide om, hvad retfærdighed er. Et rimeligt svar på det leverer filsoffen John Rawls, i sit kendte hovedværk: "En teori om retfærdighed".

"Uvidenhedens slør" – vi skal måle vores samfund på, hvordan det lever op til de basale principper, som vi ville kunne blive enige om i en tænkt situation. Forestil dig, at alle samfundsborgerne er forsamlet som rationelle ånder. De skal designe et samfund før de kender deres køn, religion, etnicitet og placering i samfundshierarkiet. Hvilket samfund vil de skabe?

Forestil dig, at de ikke ved, hvor på planeten, der skal leve deres liv. For er det ikke umuligt at acceptere en verden, hvor man selv kan ende med at skulle leve for under en dollar om dagen?

Forestil dig så, at de heller ikke ved, hvornår de bliver født ind i verden. For er det ikke den afgørende udfordring for vores samfund? Vi vurderer ikke fremtiden som lige så vigtig som nutiden. Vi tænker ikke som én menneskehed på tværs af tid og landegrænser.

Måske trænger grundlovens paragraffer til en udvidelse og opdatering, så den tager hensyn til, at verden udenfor Danmark findes. Og tænker med, at vi har en fremtid. Vi skal have en fremtid.

Kilde
Manuskript tilsendt af taler

Kildetype
Digitalt manuskript

Tags
Grundlovstale, Prisuddelingstale

URI
https://www.dansketaler.dk/tale/rasmus-noerlem-soerensens-grundlovstale-ved-overraekkelsen-af-demokratistafetten-2019